

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز
«بیمارستان امام خمینی (ره) استهبان»

داروهای مصرفی در بیماران دیالیزی

تهیه کننده: اصغر میرزائی - کارشناس پرستاری
منبع: پرستاری و دیالیز
تاریخ تدوین: بهار ۱۳۹۸
تاریخ بازنگری: بهار ۱۴۰۲

۱. کلسی تریول (روکالترو، Rocaltrol)

اشکال دارویی: کپسول ۰/۲۵ میلی گرم

موارد مصرف: درمان کاهش کلسیم - بیماران تحت دیالیز مزمن

روکالترو قویترین شکل ویتامین D3 میباشد که در کلیه ها تولید میشود و در بیماران دیالیزی باید به صورت خوراکی دریافت گردد.

این دارو بوسیله‌ی جذب روده‌ای و احتباس کلیوی سطوح سرمی کلسیم را بالا می برد.

میزان مصرف: روزانه **یک عدد قرص ۲۵ میلی گرم** از طریق خوراکی تجویز میشود.

موارد منع مصرف: افزایش کلسیم - مسمومیت - افزایش فسفات.

عوارض: افزایش کلسیم - خواب آلودگی - سردرد - ضعف - تاری دید -

بی اشتها - تهوع - یبوست - پیش قلب.

مراقبت پرستاری: چک کلسیم، فسفر و توصیه‌های آموزشی بصورت دوره‌ای و دور از نور و حرارت نگهداری شود.

۲. اسید فولیک (Folic Acid)

اشکال دارویی: **Tablet: 1.5mg (قرص)**

Injection: 5mg/ml, 10ml (آمپول)

موارد مصرف: در بیماران کم خون جهت تولید گلبول قرمز و خون سازی بکار برده میشود.

موارد منع مصرف: در بیمارانی که آنمی پرنیسیوز تشخیص داده نشده دارند، منع مصرف دارد زیرا ممکن است علائم آنمی را بپوشاند. همچنین در بیمارانی که

آنمی پرنیسیوز و سایر آنمی‌های مگالوبلاستیک ثانویه به کمبود vitB12 دارند منع مصرف دارد.

نشانه‌های کمبود اسید فولیک: التهاب زبان - اسهال - یبوست - کاهش وزن - تحریک پذیری - رنگ پریدگی - فراموشی

عوارض: راش - خارش - قرمزی - ضعف عضلانی

۳. اریتروپویتین (Erythropoietin)

اشکال دارویی: آمپول های پی دی پویتین (PDpoitin) ۱۰۰۰۰، ۲۰۰۰، ۴۰۰۰ واحدی

روش مصرف: وریدی، زیرجلدی (به علت جذب طولانی تر تاثیر دارو در تزریق زیرجلدی دو برابر تزریق وریدی میباشد)

اریتروپویتین ۹۰ درصد توسط قسمت قشری کلیه و ۱۰ درصد توسط کبد ساخته می شود.

موارد مصرف: درمان کم خونی‌ها در نارسایی مزمن کلیوی و کاهش هموگلوبین و هماتوکریت

عوارض: بثورات جلدی، کهیر، عوارض محل تزریق، افزایش تشکیل لخته در گرفتارهای شریانی وریدی، افزایش فشار خون

مراقبت پرستاری: کنترل فشار خون و دقت در مصرف داروهای ضد فشار خون، رعایت رژیم غذایی کم پتاسیم

نکات قابل توصیه به بیمار:

ضمن مصرف دارو به طور منظم فشار خون خود را کنترل کنید.

دارو روی بیماری زمینه‌ای شما تاثیری ندارد.

مصرف در کودکان: ایمنی و اثربخشی در کودکان اثبات نشده است.

مصرف در شیردهی: ترشح دارو در شیر مشخص نیست با احتیاط به کار رود.

۴- رناژل (سولامر ، regular ، Sevelamer Hydrochloride)

اشکال دارویی : قرص رناژل ۸۰۰ میلی گرم

موارد مصرف : در افزایش فسفر خون که با باند شدن با فسفر ، فسفر را از طریق دستگاه گوارش دفع می کند و سبب کاهش فسفر می شود .

عوارض : سر درد – تهوع – استفراغ و کاهش فشار خون .

نحوه مصرف : همراه غذا و یا بلافاصله بعد از غذا می باشد.

مراقبت پرستاری : بیان اهمیت رعایت رژیم غذایی کم فسفر ، اندازه گیری سطح کلسیم و فسفر سرم .

۵- ونوفر (Iron Sucrose Injection ، Venofer)

از ترکیبات آهن ساکروز ، ضد کم خونی

اشکال دارویی : injection:20mg/ml (آمپول)

موارد مصرف : درمان فقر آهن در بیماران همودیالیزی که قادر به مصرف فرآورده های خوراکی آهن نیستند .

موارد منع مصرف : در موارد ازدیاد آهن ، حساسیت مفرط به دارو و یا ترکیبات آن و آنمی غیر از کمبود آهن منع مصرف دارد .

عوارض : کاهش فشار خون – سر درد – تهوع – استفراغ

مراقبت پرستاری :

۱- واکنش های ملایم تا متوسط حساسیتی شامل دیسپنه ، کاهش

فشار خون ، راش و خارش می باشد .

۲- برای انفوزیون دارو ، ۱۰۰ mg آهن المنتال در ماکزیم ۱۰۰ ml

نرمال سالیین بلافاصله قبل از از انفوزیون رقیق شود و این مخلوط ظرف حداقل ۱۵ دقیقه انفوزیون شود.

۳- این دارو با سایر داروها و یا محلول های تغذیه وریدی نباید مخلوط شود.

نکات قابل توصیه به بیمار

در صورت بروز نشانه های مسمومیت مانند سردرد ، تهوع ، گیجی ، درد عضلانی ، پاراستزی و درد شکم به پزشک اطلاع داده شود.

مصرف در سالمندان: در این بیماران به علت کاهش عملکرد قلب ، سایر بیماری های زمینه ای و مصرف سایر داروها باید در انتخاب میزان مناسب دارو احتیاط شود.

مصرف در کودکان : ایمنی و کارایی این دارو در کودکان اثبات نشده است .

مصرف در شیردهی : ترشح دارو در شیر شناخته نشده است. با احتیاط مصرف شود.

اثر بر آزمایش های تشخیصی : ممکن است باعث افزایش آنزیم های کبدی گردد.

۶- کربنات کلسیم (Calcium Carbonate)

شکل دارویی:قرص ۵۰۰ میلی گرمی

مصرف دارو در دوران حاملگی:گروه

موارد مصرف:افزایش فسفات ناشی از نارسایی کلیه،کاهش کلسیم،به عنوان آنتی اسید در زخم معده

میزان مصرف:در کاهش کلسیم به مقدار ۵۰۰ میلی گرم تا ۲ گرم،یک تا ۴ قرص توصیه می شود.

موارد منع مصرف:افزایش کلسیم،کاهش فسفات ،سنگ کلیه ، فیبر بلیسیون بطنی قلبی

عوارض جانبی:خشکی دهان ، بیوست ، احساس تشنگی و تکرار ادرار ، سنگ کلیه و حتی کوما

توجهات:مراقب بروز افزایش کلسیم باشید.اندازه گیری کلسیم خون مفید است.

آموزش:بهبتر است دارو را یک ساعت قبل از غذا به بیمار بدهید. در صورت علائم افزایش شدید کلسیم مثل خشکی دهان و تشنگی به پزشک اطلاع دهید.

شرایط نگهداری:در دمای ۱۵ تا ۳۰ درجه نگهداری شود.

پیگیری آزمایشگاهی:

کلسیم (سرم و ادرار) ، کلسیم سرم باید در حد 8/5mg/dl – 10/5 و کلسیم ادراری باید در حد ۱۵۰ mg/day باشد و این دو را به طور هفتگی پیگیری نمایید.

توصیه ها :

- به عنوان آنتی اسید یک ساعت قبل از غذا یا خواب مصرف شود.
- به عنوان غذای کمکی ۱/۵ ساعت قبل از خواب مصرف شود.
- فقط از اشکال قرص یا کپسول آن استفاده کنید ، از سایر فرم های دارو مثل E.S (Enteric Coated) استفاده نشود.

پاسخ درمانی : از بین رفتن درد و کاهش اسید پتی .

سندرم شیر قلبیائی : تهوع ، استفراغ ، عدم آگاهی به زمان و مکان ، سردرد .

بیوست : در صورت نیاز غذاهای حجیم مصرف نمایند.

آموزش به بیمار و خانواده :

- مصرف مایعات را تا حد ۲ لیتر افزایش دهند،مگر در مواردی که منع مصرف مایعات داشته باشیم،مگر با نظر پزشک معالج.

از تغییر دادن داروی آنتی اسید خودداری کنید.

در بیماران دیالیزی : اگر بیمار دچار کمبود کلسیم است این دارو قبل از غذا استفاده شود . در بیمارانی که فسفر بالا دارند ، جهت کاهش میزان فسفر این دارو بلافاصله بعد از غذا مصرف شود.

۷- paricalcitol zemlar:

شکل دارو : شبیه کلسی تریول می باشد .

موارد مصرف : در درمان پرکاری پاراتیروئید و PTH بالا

عوارض : تب – دردهای استخوانی – گیجی و از همه بیشتر تهوع و استفراغ

مراقبت پرستاری:اندازه گیری سطح PTH،فسفر ، کلسیم قبل از شروع درمان

